

Instytut Pamięci Narodowej - Kraków

<https://krakow.ipn.gov.pl/pl4/aktualnosci/247080,Uroczystosc-upamietniajaca-skazanych-przez-komunistow-dzialaczy-WiN-i-PSL.html>
10.09.2026, 15:02

Uroczystość upamiętniająca skazanych przez komunistów działaczy WiN i PSL

10 września 2026 r., w 79. rocznicę wydania przez komunistyczny sąd wyroków w tzw. procesie krakowskim, pod tablicą pamięci działaczy WiN i PSL na ul. Senackiej odbyła się uroczystość, organizowana przez Oddział IPN w Krakowie. Obecni byli m.in. dr Wojciech Mierzwa, syn Stanisława Mierzwy oraz synowa Mieczysława Kabata – Zofia Kabat.

10.09.2026

Uroczystość rozpoczęło wspólne odśpiewanie Hymnu Państwowego.

Swoje przemówienia wygłosili dr hab. Filip Musiał, dyrektor IPN w Krakowie oraz dr hab. Jacek Górski, dyrektor Muzeum Archeologicznego w Krakowie.

- Jeśli spojrzymy na życiorysy tych osób, które były skazywane w procesie krakowskim, widzimy kontynuację z II Rzeczypospolitą. Skazany na śmierć i zamordowany Józef Ostafin był posłem na Sejm II Rzeczypospolitej. Skazany i zamordowany Alojzy Kaczmarczyk był wicewojewodą nowogrodzkim i stanisławowskim przed wojną. Mamy postacie, które odgrywały kluczową rolę w Polskim Państwie Podziemnym, tak jak Stanisław Mierzwa, który wcześniej był skazywany w haniebnym procesie moskiewskim. Jest płk Franciszek Niepokólczycki, odgrywający kluczową rolę w strukturach Komendy AK, a po wojnie związany z Delegaturą Sił Zbrojnych na Kraj i Zrzeszeniem Wolność i Niezawisłość. Mamy przedstawicieli przedwojennej elity, zwłaszcza życia akademickiego, którzy byli skazani, a dziś wydają się być w tym środowisku kompletnie zapomniani. - powiedział dyrektor Musiał.

Po odmówieniu modlitwy uczestnicy złożyli kwiaty i znicze pod tablicą.

Proces krakowski działaczy WiN i PSL

10 września 1947 r. w Krakowie skazano członków Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość” oraz Polskiego Stronnictwa Ludowego. Komunistyczny Wojskowy Sąd Rejonowy uznał, iż na karę śmierci zasłużyli działacze WiN: Franciszek Niepokólczycki (prezes II Zarządu Głównego WiN), Alojzy Kaczmarczyk, Józef Ostafin, Walerian Tumanowicz, Edward Bzymek, Jan Kot, Eugeniusz Ralski i Wiktor Langner. Na dożywotnie więzienie skazano Mirosława Kowalskiego, na 15 lat Karola Buczka i Henryka Müncha, na 10 – Stanisława Mierzwę, Karola Starmacha i Stefana Ralskiego, na 6 – Mieczysława Kabata, na 5 – Tadeusza Wilczyńskiego. Jerzego Kunce uniewinniono.

Bolesław Bierut zamienił Niepokólczykiemu, Ralskiemu, Kotowi oraz Langnerowi karę śmierci na dożywocie, a Bzymkowi na 15 lat więzienia. Większość skazanych wyszła na wolność dopiero w czasie odwilży 1956 r., natomiast Kaczmarczyka, Ostafina i Tumanowicza stracono w więzieniu przy ul. Montelupich 13 listopada 1947 r.

[Poprzedni Strona](#)

Kraków

Kraków

Relacja